

Ganita mare

Colofon: Op voorlaatste pagina

Deze mare is bestemd voor:

Zie enveloppe/omslag

historische kring

•villa gannite marca •
ganite •villa gannitae marca in
pago batawa •villa ganneta •ganeta •
villa gannita hubam I •gannitta villa
ecclesia •ganita villa curtis •g
annida locus vel villa •ga
nida •gant •ganit villa
curia •gente •ge
nt •gennit •g
enth in auer
betuwe •gh
ent •gannit
ense oppidi
um •ghend •
ghendt •ghe
ntt •gaent •
gaendt •ge
nd •gendt •

gente

De Kersenkoningin 2008 Maaïke Milder en haar hofdames Linda Berns en Marije Bouwens. Zij zijn alle drie lid van de zwem- en polovereniging Thetis, die het Kersenfeest organiseerde.

Lezing Door de Duivel Gescheten – Maria Arends

Maria Arends heeft recent het boek 'Door de Duivel Gescheten' geschreven. Zij is een kleindochter van Hendrik Braam; een bekende Gendtenaar, die zich heeft ingezet voor de steenovenarbeiders. Een samenvatting van haar boek door Geert Visser vindt u verderop in deze Ganita Mare. Maria Arends komt op 20 november onder andere vertellen hoe zij er toe kwam om dit boek te schrijven. Tijdens de lezing komen ook verhalen aan bod die het boek in eerste instantie niet gehaald hebben, maar toch zeker de moeite waard zijn. Mensen die vroeger op de fabriek gewerkt hebben kunnen haar verhaal wellicht nog aanvullen met feiten en gebeurtenissen. Henk Klaassen illustreert haar lezing met een aantal dia's. Bij Boekhandel Rouw is trouwens nog een klein aantal exemplaren van het boek verkrijgbaar.

Maria Arends komt op donderdag 20 november 2008 om 20.00 uur in de grote zaal van Villa Ganita, Nijmeegsestraat 19, Gendt.

Lezing Tabaksteelt en haar geschiedenis - Theo Gerritsen

Dat tabak al lange tijd gerookt wordt zien we aan bodemvondsten in de vorm van stenen pijpen zo'n 1500 jaar voor Christus, gemaakt door de Indiaanse bevolking. Uit vele dingen blijkt dat de tabakspant puur Amerikaans is. Europese kolonisten hebben later de plant verspreid over Azië en Afrika. Columbus was de eerste Europeaan die kennis maakte met tabak. Omstreeks 1520 komen er in Portugal al tabakspanten voor in botanische tuinen. Spoedig wordt het gebruikt als medicijn en genotsmiddel. In Zeeland werd omstreeks 1610 de eerste tabak aangeplant, vijf jaar later werd het op grote schaal verbouwd in Utrecht en in 1636 ook in Gelderland en Overijssel. Oorlogen gooiden vaak roet in het eten, zodat de handel stagneerde. Tabakverbouwers kregen een onzeker bestaan en schakelden over op anderen gewassen.

Na WO II is de tabaksteelt hier voorgoed ten einde. Theo Gerritsen uit Huissen vertelt hierover en brengt diverse attributen om te bekijken mee.

U bent op maandag 9 februari 2009 om 20.00 uur welkom in de grote zaal van Villa Ganita, Nijmeegsestraat 19, Gendt.

Lezing Brood en Stenen – Dr. Ben Janssen

Ben Janssen heeft diverse publicaties over de steenfabricage op zijn naam staan. Hij is zelfs op dit onderwerp gepromoveerd. Binnenkort verschijnt een nieuw boek van zijn hand en dit was de aanleiding om hem opnieuw voor een lezing te vragen.

De lezing is op woensdag 25 maart 2009 om 20.00 uur; locatie nog onbekend.

Excursie naar het Nederlands IJzermuseum (voormalig fabriekscomplex DRU)

Dit jaar gaan we op excursie naar Ulft. Het IJzermuseum is een initiatief van de historische kring Gendringen en is tot stand gekomen toen de oude gieterijpanden in Ulft volledig gesloopt dreigden te worden. IJzergieterijen waren voor het stroomgebied van de Oude IJssel van even grote betekenis als de steenfabrieken dat waren voor de Waaloever gebieden. In het IJzermuseum wordt een beeld gegeven van alle aspecten van het ijzergieten. Alle facetten van het productieproces komen aan de orde. In het museum zijn nog veel producten waar fabrieken als DRU, Becking en Bongers en de Keppelse IJzergieterij wereldberoemd door zijn geworden te zien. Wie kent niet de oranje potten en pannen, gietijzeren badkuipen, haarden, kachels en gasfornuizen? Een bezoek aan het IJzermuseum is voor velen een feest van herkenning. Voor anderen een uitgelezen kans om kennis te nemen van de ijzerindustrie. Een industrietak waar vroeger het brood even zuur verdiend werd als de baksteenindustrie.

Zien we u zondag 17 mei 2009 om 12.30 uur

ook bij de Historische Kring Gente? We vertrekken vanuit Villa Ganita zodat u kunt carpoolen.

U kunt ook rechtstreeks gaan, Hutteweg 24 of Frank Daamenstaat naast nr. 4, in Ulft (afhankelijk van de bouwwerkzaamheden). We beginnen daar om 14.00 uur. Tot dan!

Ria Schouten

De oude rookstoel

Op onze laatste excursie naar de Historische Tuin in Lent stond ik plotseling oog in oog met een oude bekende: de rookstoel van mijn schoonvader. Die zag ik in de kamer van het museumje dat was ingericht met naoorlogse meubels en accessoires. Heel herkenbaar voor onze leden; ze riepen dan ook meteen uit: een rookstoel! En dat was die stoel ook werkelijk; ik denk dat je het nu nog kunt ruiken. Mijn schoonvader zat altijd in die stoel (er mocht ook niemand anders in zitten) en dan pafte hij de ene na de andere sigaret weg. Hij is trouwens ook een twintig jaar geleden aan longkanker overleden. Als hij niet rookte in die stoel, die prominent voor de TV stond, dan at hij bonbons. Hij was een regelmatig afnemer van Palino in Gendt. Was hij weer eens daar geweest, dan werd er een rij bonbons of chocolaatjes op de brede leuning van de stoel gedeponneerd, die hij achtereenvolgens wegwerkte, van voor naar achteren.

Het is misschien wel leuk te vertellen hoe die stoel van mijn schoonvader in Lent terecht kwam. Mijn schoonvader was namelijk bevriend met de oprichter van de historische tuin, de heer Wim Ibes. Deze Wim kwam uit een hele familie van tuiners en ook zijn kinderen gingen op die ingeslagen weg voort. Wim was zeer betrokken bij de Lentse teelt en vond dat oude groente- en fruitrassen en gebruiken bewaard moesten blijven: vandaar een historische tuin. Toen mijn schoonouders in de jaren zeventig een wat eigentijds interieur aanschafte (ja, met eikenhouten meubels van de firma Oisterwijk), toen werd de fautiveuil overbodig en mocht die van Wim een plaatsje in het museum krijgen als overblijfsel uit de goede oude tijd. Die tijd dat als je een beetje handig was, dingen zelf maakte om geld uit te

sparen. En die stoel was ook door mijn schoonvader eigenhandig gemaakt toen hij eind jaren veertig trouwde, want hij was een echte doe-het-zelver. Mijn schoonvader bouwde voor de eeuwigheid. Zijn lijfspreuk luidde: “Als het maar stevig is”. Wat hebben wij een moeite gehad om een door hem gemetselde muur en stoep kapot te krijgen toen de tuin veranderd ging worden. Tegenwoordig heeft iedereen weer de mond vol over duurzaam bouwen. Ze hadden nog wat van mijn schoonvader kunnen leren.

Yvonne de Boer-Ravestein

Nieuwe historische website:

www.historiek.net

Deze leesbare en interessante website is een initiatief van een journalist die vond dat het op internet ontbrak aan een actuele landelijke geschiedeniswebsite. Hij heeft een aantal collega's bereid gevonden om interessant nieuws erop te zetten. Het gaat niet alleen over gebeurtenissen uit het verleden maar ook over actueel nieuws, bijvoorbeeld over archeologische vondsten. Motto van de website is: *Historiek, omdat we ook van gisteren zijn*. Iedere keer zijn er andere interessante nieuwsfeiten te lezen op de website. Laatst ging het bijvoorbeeld over het opgraven van een lijk van een aan de Spaanse griep overleden persoon om gegevens uit diens DNA te verkrijgen, maar ook het navolgende verhaal lezen we er.

1, 2, 3, 4, Hoedje van papier

Een bekend Nederlands kinderliedje. Wie zong het niet op school... Maar waar gaat het eigenlijk over?

De herkomst van het liedje stamt uit 1831. De

Zuidelijke Nederlanden wilden niet langer geleid worden door koning Willem I (1772-1843) en hadden een jaar eerder de onafhankelijkheid uitgeroepen. Om de opstandige Belgen er weer onder te krijgen mobiliseerde koning Willem I een leger van zo'n 80.000 dienstplichtigen. Al deze militairen moesten echter wel een uniform met hoofddeksel hebben. Het lukte niet om alle militairen op tijd van een leren en stoffen hoofddeksel te voorzien. Er werd daarom geïmproviseerd. Plattelandsschutters kregen een hoed gemaakt van papier, overtrokken met een wasdoek. Het hoofddeksel kreeg al snel de bijnaam 'hoedje van papier'.

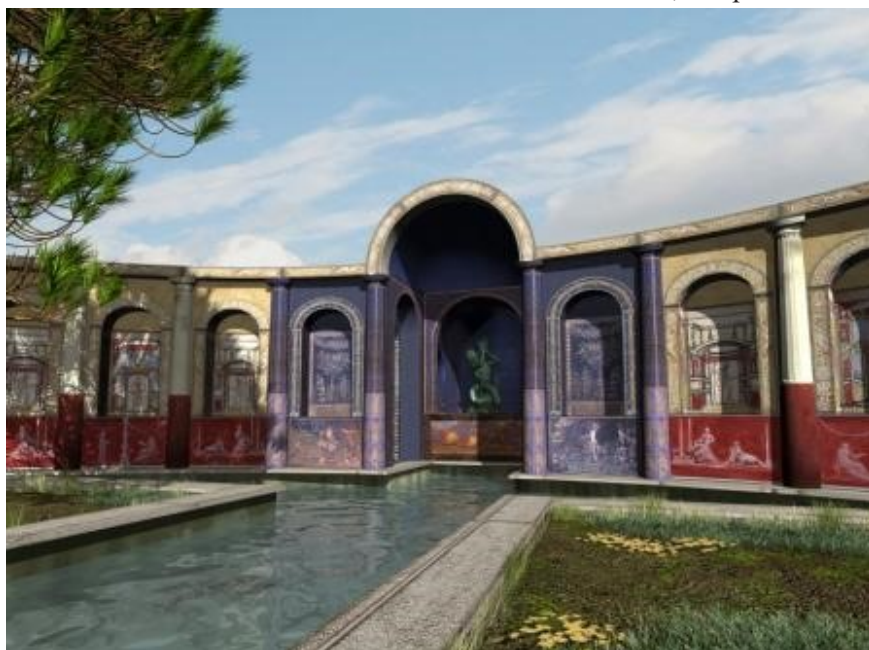

Wie het lied precies bedacht heeft is onbekend. Wel moet het lied ontstaan zijn rond de Belgische onafhankelijkheid. De Tiendaagse Veldtocht die Willem I begon om de Belgen weer in te lijven werd, gezien vanuit Nederlands perspectief, een teleurstelling. De eerste koning van de Belgen, Leopold I (1790-1865), ontving namelijk steun van de Franse koning wiens dochter verloofd was met de Belgische koning. Gezamenlijk wisten ze het leger van Willem I tegen te houden.

Baden in weelde

Baden in weelde of zwemmen in het geld; je weet meteen wat daarmee bedoeld wordt. Stinkend rijk zijn ofwel tot de top van de Quote 100 behoren. Ik zie dan meteen Dagobert Duck voor me, hoe hij in zijn zwembroekje een duik neemt in zijn zwembad vol geldstukken. Dat is pas genieten... Dat de Romeinen daar ook wat van konden, is te zien in de tentoonstelling in het Valkhof museum 'Luxe en decadentie, leven aan de Romeinse goudkust'. De uitdrukking 'baden in weelde' moet haast nog wel ouder zijn dan 'zwemmen in het geld', want de Romeinse elite had wat met baden. In hun woning in Rome zelf, de villa urbana, leefden ze nog redelijk sober en hielden ze de schijn van eenvoud op om een goed voorbeeld te geven aan het plebs. Maar in hun tweede, derde of zelfs vierde huis op het platteland pakten ze uit. Dat is wel duidelijk geworden uit de villa's die in Pompeii en Herculaneum opgegraven zijn. Op het land hadden ze villa's die luxe uitstraalden, ware het niet dat ze meestal omheind waren, zodat alleen ingewijden op de hoogte waren van de aard en inhoud. Hun eigen familie, dienstboden en slaven wisten er natuurlijk van en bovendien de happy few van bekenden die ook bulkten van het geld en die op

Reconstructie van de tuin van een villa in Stabiae met blik op een grote fonteinwand.

uitnodigingen voor etentjes of feestjes de ogen met al die luxe uitgestoken moesten worden.

Die villa's waren statussymbolen en dus zowel van binnen als buiten zo ingericht dat een maxi-

maal effect bereikt werd. Ze waren legaal of illegaal aangesloten op de waterleiding, op het regionale aquaduct, zodat ze stromend water hadden. Dat water werd niet alleen gebruikt voor de keukens en badkamer, maar ook voor de tuin of tuinen. Die tuinen waren lusthoven met buxushagen en bloemborders, versierd met echte Griekse beelden of kopieën daarvan, met fontein en waterpartijen. En als de tuin niet zo groot was, dan werd de omheining zo beschilderd, dat je de indruk kreeg dat de tuin doorliep. De kamers waren versierd met mozaïekvloeren en beschilderde wanden, hadden prachtige meubels en servies en soms was er zelfs een privé-badkamer met vloerverwarming. Er was niet alleen een badkuip met warm water, maar ook een wastafel om het ergste vuil van tevoren af te wassen. De meeste technische vernieuwingen in de bouw moeten in de villa's hun oorsprong gevonden hebben. Daar werden ze op kleine schaal uitgeprobeerd om in Rome en andere steden op grotere schaal toegepast te worden.

In Rome deden de machthebbers zich beter voor dan ze waren. Daar leek het of ze de rijkdom die ze uit oorlogsbuit of vanwege hun hoge positie verworven, aanwendden voor het algemene nut. Ze lieten aquaducten aanleggen, bouwden theaters, tempels en badhuizen en hielden spelen om

het volk te paaien, dat hen voor die openbare ambten moest kiezen. In de theaters werden de gladiatorengevechten gehouden en werden misdadigers voor de wilde beesten gegooid, alles tot vermaak van het volk. De openbare badhuizen hadden een koud, lauw en warm bad en bovendien een zweetruimte, een soort sauna. Die badhuizen moesten de stank van de mensen verminderen en de hygiëne bevorderen. Van die thermen kon in theorie iedereen gebruik maken, maar omdat ze niet helemaal gratis waren zal toch de onderlaag van de bevolking niet of sporadisch gebaad hebben. Echt hygi-

ënisch zal het er overigens niet aan toe zijn gegaan, omdat ook mensen met huid- of andere ziekten naar het badhuis gingen. Dan was een privébadkamer, zoals de superrijken hadden, toch heel wat gezonder en aantrekkelijker. Zelfs de kraan hoefden ze niet zelf open of dicht te doen, want als het bad te heet of te koud was,

riepen ze maar naar hun slaaf die bij de boiler stond en die draaide dan de bewuste kranen wel open of dicht.

direct in het depot van het Museo Archeologico Nazionale in Napels terecht gekomen en wordt nu na restauratie voor het eerst tentoongesteld.

Het marmeren privé-bad afkomstig uit Boscoreale, zoals het in het Valkhof-museum opgesteld staat met rechts ervan de gerestaureerde boiler

De tentoonstelling kent afwisselend vrij donkere en heel heldere zalen; naar gelang de inhoud. Wordt een interieur getoond, dan is de ruimte schemerig en bij een exterieur net zo licht als buiten. Een aantal wanden is met doorschijnend doek bedekt, waarop panorama's geprojecteerd zijn en bovendien worden op enkele videoschermen 3D-animaties getoond van villa's en tuinen, waardoor je naast de getoonde voorwerpen een complete indruk krijgt van de indeling van zo'n huis. De in de diverse zalen tentoongestelde voorwerpen zijn fraaie bijzettafeltjes en een ligbank, prachtige fresco's, marmeren en bronzen beelden, gouden en andere

Het is uniek in de tentoonstelling van het Valkhofmuseum dat de makers van de expositie de enig overgebleven warmwaterinstallatie uit het begin van onze jaartelling opgesteld hebben bij een gerestaureerd Romeins bad en met een tekening daarnaast om duidelijk te maken hoe alles gefunctioneerd heeft. Er moeten ongetwijfeld meer loden boilers uit opgravingen naar boven zijn gekomen, maar omdat lood goed bruikbaar was, werd het meteen hergebruikt. Deze boiler is

sieraden, eet- en drinkgerei zoals gevonden in de Golf van Napels en toch weer vooral afkomstig uit Herculaneum en Pompeii met bovendien in het Valkhof nog als extraatje enkele topstukken die in onze regio zijn opgegraven. Inderdaad een toonbeeld van luxe en zo men wil decadentie. Het aanzien allemaal meer dan waard en een must om zelf te bekijken en te ervaren, wat nog kan **tot 4 januari 2009**.

als enige *Waterbekken met op de achtergrond een helder verlichte zaal met panoramische projecties op de muren*

De makers van

de tentoonstelling willen door middel van teksten op de wanden van de zalen met citaten van antieke auteurs duidelijk maken dat er ook toen al wel kritiek was op deze manier van leven. Er wordt bijvoorbeeld beschreven dat een rijkard een murene hield, een soort slangachtige vis, die met kettinkjes en oorbellen in zijn vinnen getooid was en dat bij diens dood gerouwd werd. Dat de prijs van twee slaven lager was dan de aanschaf van een zangvogel. Maar een slaaf voor seksuele diensten was wel veel duurder. Die moet haast wel lichamelijk aantrekkelijker zijn geweest, want ook als zo'n slaaf niet wilde, kon hij of zij wel gedwongen worden. De Romeinen waren echt geen lieverdjes, zoals een voetklem voor slaven in een van de eerste zalen toont. Maar wat wij als kritiek beschouwen kan ook gewoon een normale constatering zijn geweest. Want wat wij nu vreemd en zelfs belachelijk vinden, hoeft dat voor de rijke Romeinen niet te zijn geweest. Wij kijken er met de bril van deze tijd naar en vinden sommige dingen maar raar, zoals ook het eenzame geslachtsdeel voor op de sokkel met het borstbeeld van een bankier. Weliswaar een voormalig lijfgeene die na vrijlating bankier was geworden, maar toch een lid van de nouveau riche. Tijdens de tentoonstelling opperde een bezoeker dat het wel een soort Manneke Pis moet zijn geweest, maar er kwam vroeger en nu echt geen water uit. Ligt het niet aan ons dat wij

opmerkingen en waarnemingen van de antieke auteurs als kritische kanttekeningen zien? Want mensen zoals Cicero en Seneca, die in de tentoonstelling als critici opgevoerd worden, behoorden zelf tot de superrijken en deden van harte mee met geldsmijterij en uitpattingen. Als ze daar echt kritiek op gehad hebben, dan hadden ze boter op hun hoofd. Of in hun geval geen boter, maar olijfolie.

Yvonne de Boer

Er komen binnenkort nog meer interessante tentoonstellingen in Museum Het Valkhof.

Van 7 februari t/m 30 augustus komt er een overzicht van schoenontwerpen en schoenen van Jan Jansen, die van oorsprong Nijmegenaar is. Hij heeft internationaal naam gemaakt met zijn kleurrijke en exclusieve schoenen, die zelfs door topontwerpers nageaapt zijn.

En er komt weer een prestigieuze toptentoonstelling, namelijk een expositie van de bladen van het getijdenboek van Katherina van Kleef (ca. 1440). Een vergelijkbaar manuscript als dat van de Belles Heures van de gebroeders van Limburg. Deze tentoonstelling zal van 10 oktober 2009 t/m 3 januari 2010 weer veel belangstellenden naar Nijmegen trekken, want de meester van dit getijdenboek wordt gerekend tot de top van de boekverluchters uit de vijftiende eeuw. Het getijdenboek is normaal te vinden in de Morgan Library & Museum te New York en wordt voor de tentoonstelling eenmalig uit elkaar gehaald, zodat de bladen afzonderlijk te zien zijn..

Bronzen herme (borstbeeld op sokkel), uit Pompeii, van de voormalige slaaf en latere bankier Lucius Caecilius.

Boerderij 't Kraaijenbosch en zijn bewoners

De boerderij 't Kraaijenbosch ligt met huis en erf aan de Flierensestraat en, dat kan dan dus niet missen, in het buurtschap Flieren en wel op een steenworp afstand van boerderij de Loohof.

Beide boerderijen waren van oorsprong met elkaar verbonden, want in 1832 woonde Evert Kraaijkamp er met zijn vrouw Alberdina ten Bosch en deze Evert was weer de zoon van Stoffel Kraaijkamp en Anna Troost van de Loohof; dus de bewoners van 't Kraaijenbosch en de Loohof waren naaste familie van elkaar. Het jonge paar had eerst vier jaren in Westervoort gewoond en daar werden ook twee van hun kinderen geboren. In 1826 kwamen ze naar Gendt en werden ze de burens van hun (schoon)ouders op de Loohof. Waarschijnlijk is de naam van hun hofstede 't Kraaijenbosch een samensmelting van Kraaijkamp en ten Bosch.

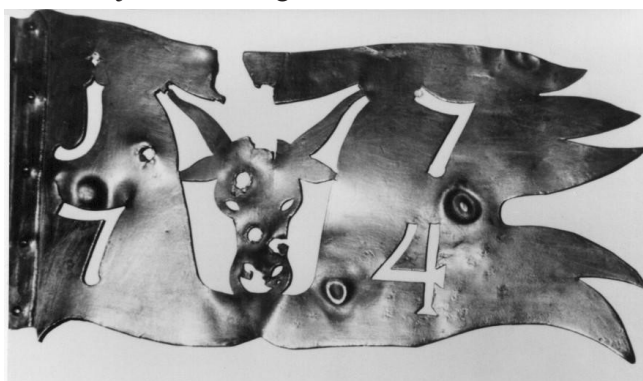

Geheel links staat de vier-roedige hooiberg. Halfweg de inrit staan de pijlers van een inrijpoort

De boerderij is een zogenaamde T-boerderij en wel omdat de oppervlakte de vorm heeft van een T, doordat het woonhuis dwars voor het bedrijfs-gedeelte is geplaatst. Daardoor ontstaat de kenmerkende T-vorm. T-boerderijen werden vaak vanaf de tweede helft van de 18^e eeuw in het rivierengebied gebouwd. De T-boerderij had als voorloper de hallehuisboerderij. Een hallehuisboerderij is een huis met een rechthoekige plattegrond en een laag, aflopend dak. Vóór woonde men en achter was het bedrijf gevestigd. Een muur scheidde woon- en achterhuis van elkaar. Een T-boerderij had in die tijd ook wel status, zoals de entree van boerderij 't Kraaijenbosch laat zien. Bij de oudste foto van de boerderij, gemaakt naar een schilderij staat nog een vier-roedige hooiberg.

Dit type hooiberg kon behoorlijk wat hooi bevatten, omdat de kap ervan, die meestal van riet was, in hoogte verstelbaar was. Dit kwam goed van pas als de opbrengst uit de landbouw steeds groter werd. Op deze hooiberg stond een koperen windvaan met daarin een ossenkop en het jaartal 1774. Waarschijnlijk dateert de boerderij uit diezelfde tijd. In de Tweede Wereldoorlog hebben soldaten op de windvaan geschoten.

't Kraaijenbosch is net als de Loohof gebouwd op verhoogd terrein om extra bescherming te hebben bij overstromingen.

In het midden de ossenkop en aan de zijkanten de cijfers 17 en 74, samen het jaartal 1774.

Boerderij 't Kraaijenbosch staat op een tiental meters afstand van de Linge. De grotere akkers, bouwland, weiland en boomgaard, secties A12-13 en 14 lagen aan de overkant van de Linge.

Kaart uit 1832. De dikomlijnde percelen sectie 12, 13, 14, 37, 39 en 40 waren destijds eigendom van Evert Kraaijkamp.

Om met kar en paard (later tractor) over de Lin-

ge te komen werd gebruik gemaakt van de brug bij boerderij de Loohof.

De familie Kraaijkamp had een gemengd bedrijf met vee, bouwland en boomgaard. Waarschijnlijk werden er ook paarden gefokt voor de verkoop; dat kwam veel voor in de Betuwe.

Er werden in Flieren nog tien kinderen geboren en een ervan heette Evert (Hendrik). Hij zou later de boerderij van zijn ouders overnemen.

Evert, Hendrik Kraaijkamp trouwde omstreeks 1880 met Tona, Josina Bakker. Zij was afkomstig uit Ammerzoden. Ze kregen zes kinderen, waar eveneens weer een zoon Evert (Albert) toe behoorde. Vader Evert, Hendrik was vele jaren kerkvoogd van de Ned. Hervormde gemeente in Gendt

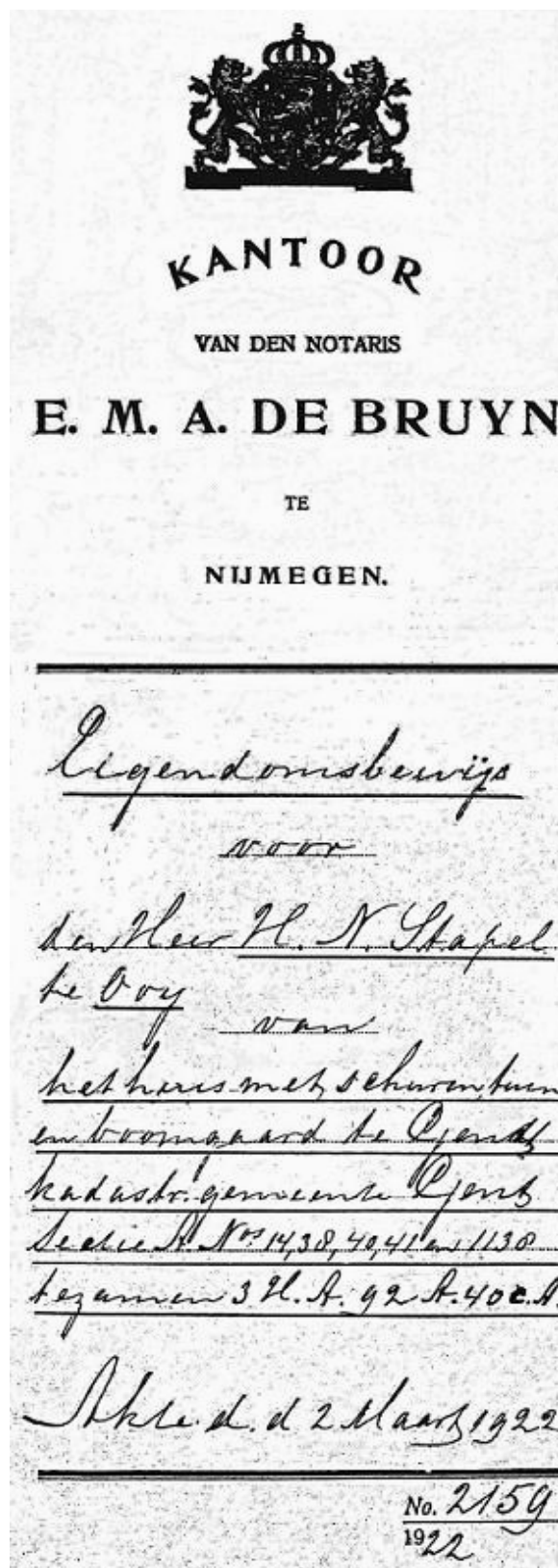
De zoon Evert, Albert Kraaijkamp trouwde op 25 oktober 1917 met Jannetje van Huigenbosch uit Barneveld. Evert en Jannetje kregen in Gendt 3 kinderen, Tona Josina, Evert Jan en Dirk Hendrik. Na de geboorte van deze laatste in 1922 vertrok het gezin naar Abbekerk bij Medemblik (NH), nadat zij voor hun vertrek akkers, weiland etc. verkocht hadden aan o.a. de familie Meurs. De leden van de familie Kraaijkamp hebben dus van 1785 tot 1922 deel van de Gendtse gemeenschap uitgemaakt..

De nieuwe bewoners

In 1922 werd de boerderij verkocht aan Hendrik, Nicolaas Stapel en zijn vrouw Gerritje Besse-link. Hendrik Stapel kwam uit Ubbergen en Gerritje uit Groesbeek, dus niet ver daarvandaan. Het paar was enkele jaren daarvoor en wel op 18 november 1920 in Angerlo getrouwd. Waarschijnlijk hebben ze in die tijd in Angerlo ge-

1935.
Zichtbaar is het rieten dak op de boerderij. Voor de boerderij ligt de bewerkte akker.

Akker sectie A 1138 lag op het Hogevel en was eigendom van de Hervormde Kerk van Gendt. Na negentig jaren was het bedrijf ruim 7 ha kleiner geworden.

woond.

Hendrik Stapel en Gerritje Stapel-Besselink hier op hoge leeftijd.

Hennie als jong ventje op de stoep voor de statige entree van boerderij 't Kraaijenbosch

De boerderij met het erf was bij de koop nog maar 3.92.40 ha. groot. De familie Stapel voerde een gemengd bedrijf: fruitteelt, veeteelt en akkerbouw.

In 1924 werd zoon Hendrik geboren, die Hennie werd genoemd. Op 4 januari 1946 is Hendrik Nicolaas Stapel overleden op bijna 82-jarige leeftijd.

Het oorspronkelijke rieten dak van de boerderij en de schuur werd eind jaren veertig van de vorige eeuw vervangen door dakpannen. Rietbedekking was namelijk veel te kostbaar voor zo'n klein bedrijf.

Aan de overkant van de Linge stond ook nog een kippenschuur. Deze kippenschuur is in verband met de toenmalige woningnood na de Tweede Wereldoorlog nog enige tijd bewoond geweest door Joseph Derks en Anna Rensen met hun gezin, omdat hun woning in de Zandvoort was verwoest.

Hennie Stapel trouwde op 22 juni 1948 met Riekske Hartemink die geboren was in Doetinchem. Ze kregen drie kinderen: twee jongens en een meisje: Henk, Gerrie en Wim.

Ook zij voerden een gemengd bedrijf. Naast melkkoeien, fokvarkens en kippen hadden ze vele soorten fruit. Appels: goudreinetten, yellows, jonatans, cox-orange en sterappels.

Peren: napoleons, conference, en jutteperen. Pruimen: eldense-blauwe, reine-claude en perzikpruimen. Kersen: vroege-duitsers, meikersen en wijnkersen. Dit werd allemaal met de rode bessen naar de veiling in Ressen-Bemmel gebracht.

Bij de invoering van rooipremies door de Europese Unie na 1959/1960, vanwege overschotten aan fruit, werden hoogstampercelen als eerste gerooid, omdat die het minst rendabel waren. In Gendt zijn toen vele hoogstamboomgaarden gerooid en omgezet in gras en akkerbouw. De familie Stapel deed ook mee met deze rooipremie. Ze hielden wel nog fokvarkens, koeien en kippen en ze teelden ook wat klein fruit en groenten. Verder werden er voederbieten, haver, gerst en aardappelen verbouwd voor eigen gebruik. De eieren werden wekelijks opgehaald door Herman Melchers.

Na de verbreding van de Linge in 1952 had schokkervisser Gerrit Zwemstra een gedeelte van de Linge in pacht. Hij had een roeiboot bij Stapel liggen voor het uitzetten en ophalen van de fuiken.

Na het overlijden van Hennie Stapel op 5 januari 1989 verkocht Riekske de boerderij, die sinds 1922, dus meer dan een halve eeuw, in het bezit van de familie was geweest.

pleegd in Verzorgingshuis St. Jozef in Gendt.

De boerderij werd later weer verkocht aan Edward Bastiani en Desirée Anthonijsz. Ze renoveerden de boerderij en brachten weer een rieten dak aan, zodat het geheel weer in de oorspronkelijke staat herrees. Op de schuur ble-

Enkele koeien in het weiland links van de inrit.

Paul Andreoli, afkomstig uit Groningen, kocht de boerderij. Riexske ging in de Stadsrechtelaan wonen, waar ze het goed naar de zin had. Maar na enkele mooie jaren werd ze ernstig ziek en is ze tot haar dood op 8 december 1997 ver-

V.l.n.r. Riexske met Gerritje, Hennie en Henk.

Naast de boerderij stond ook nog een schuurtje dat gebruikt kon worden voor varkens of kalveren.

ven de pannen nog wel gehandhaafd. Edward en Desirée leiden in de Flierensestraat

De mest kon toen nog gewoon in de open lucht worden opgeslagen. Later moest de mestvaalt worden afgedekt.

55A een incassobedrijf.

Samenstelling:
Klaassen

Henk

*Op de voorgrond het riviertje de Linge, die in 1952 is verbreed en uitgediept.
De achtergevel van de schuur met wolfsdak is nog in oude staat.*

Foto's: Henk Stapel
Henry Schrader
Henk Klaassen

Maria Arends houdt op 20 november een lezing voor de Historische Kring. Geert Visser bespreekt hieronder als voorproefje alvast haar boek:

Door de duivel gescheten

Halverwege de dijkafritten van de Markt en de Europalaan staat sinds 1996 een locomotief met twee lorries in de uiterwaarden, monument en symbool voor de vele steenfabrieksarbeiders die Gendt gehad heeft. Mannen, vrouwen (en tot de twintigste eeuw kinderen) hebben daar zo'n tweehonderd jaar lang letterlijk in het zweet des aanschijns hun zware werk verricht. Dat is verleden tijd; van de zeven fabrieken die er in Gendt gestaan hebben is alleen de intussen volledig geautomatiseerde *De Zandberg* over. Het werk daar is niet te vergelijken met dat van onze voorouders.

Aan de publicaties die al over de Gendtse steen-

laagste allooi.

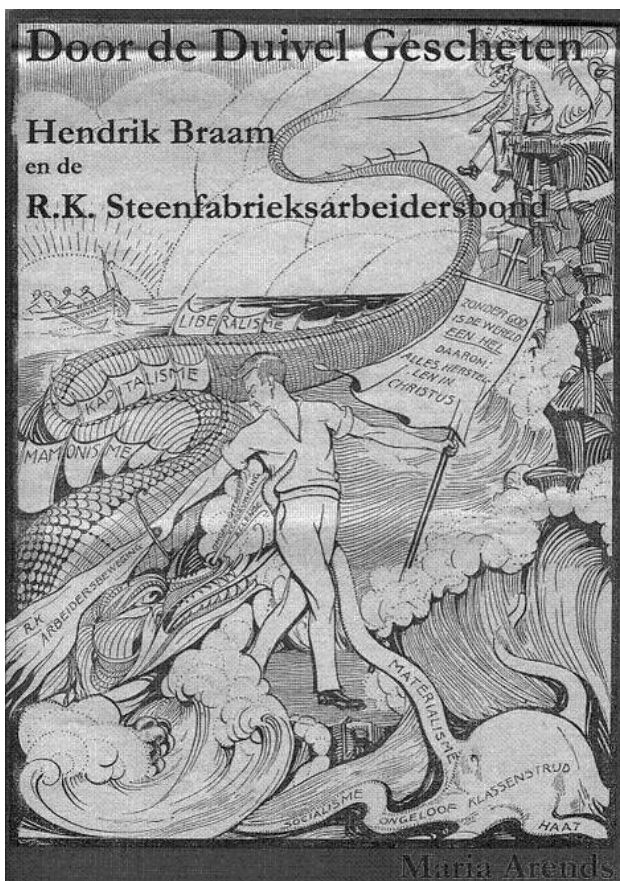
De hoofdpersoon, Hendrik Braam (1879-1956), is voor de meeste, zeker wat oudere Gendtenaren, geen onbekende. Met een niet aflatend doorzettingsvermogen heeft hij zich vanaf jonge leeftijd – hij was pas zestien toen hij mede-initiatiefnemer werd van de Werkliedenvereniging *Providentia* – ingezet voor de steenfabrieksmensen. Hij liet zich niet afschrikken door de obstructie en tegenwerking van de 'Heeren Steenfabrikanten' en werkte stug door – in het begin gecoacht en gesteund door de sociaal voelende pastoor Huigens – aan het organiseren van de fabrieksarbeiders tot een verbond. Waren *Providentia* (1895) en de *Bond van R.C. Steenfabrieksarbeiders Vereenigen* (1906) weinig succesvol, beter verging het de in 1916 opgerichte *R.K. Steenfabrieksarbeidersbond St. Stephanus*. Fabrikanten waagden het niet meer deze bond die Hendrik Braam tot 1937 als bestuurslid en voorzitter diende, te negeren.

In 1906 was Braam als straf voor het oprichten van de bond letterlijk 'aan de dijk gezet'. Pastoor Huigens kwam te hulp door hem als koster aan te stellen en hem twee jaar later werk aan te bieden als opperman bij de nieuw te bouwen kerk aan de Nijmeegsestraat. Na zijn huwelijk probeerde hij het gezinsinkomen te vermeerderen door ansichtkaarten, heiligenbeelden en rozenkransen te verkopen. Op oude foto's is te zien hoe deze voorwerpen voor het linkerraam van hun huis prijken

De auteur van *Door de Duivel Gescheten*, Maria Arends, is kleindochter van Hendrik Braam. Zij heeft haar opa zeven jaar gekend. Hendrik trouwde op veertigjarige leeftijd met de uit het Groningse Musselkanaal afkomstige Hinderika Slosser (1883-1955). Hinderika was in december 1911 naar Gendt gekomen om als onderwijzeres aan het werk te gaan aan de in dat jaar opgerichte meisjesschool. Toen zij in 1919 met Hendrik trouwde, werd ze, zoals dat toen gebruikelijk was, ontslagen. Ze kregen vijf kinderen waarvan Ethy (1920-1996) de oudste was. Ethy trouwde met Dolf Arends (1916-2007), die een aantal jaren gemeentesecretaris en burgemeester van Gendt is geweest.

Zoals uit de ondertitel blijkt staat Hendrik Braam centraal in het boek. Maar de schrijfster gaat ook op zoek naar genealogieën van de families Braam en Arends. Dan blijkt dat de beide families in het eerste kwart van de negentiende eeuw bijna burens geweest zijn in Hulhuizen. De Braams waren straatarme steenfabrieksarbeiders; de Arends stonden als steenbakkerbaas op een sociaal hoger niveau.

In mei en juni 1896 verschenen in *De Gelderland*

ovens verschenen zijn, heeft Maria Arends er een met de intrigerende titel toegevoegd: *Door de Duivel Gescheten, Hendrik Braam en de R.K. Steenfabrieksarbeidersbond*. Met het eerste deel van de titel gaven de 'hogere' standen aan dat ze neerkeken op de arbeiders die op de steenfabrieken sloofden; het waren mensen van het aller-

der veertien ingezonden stukken die de erbarmelijke omstandigheden op de steenfabrieken aan de kaak stelden. De auteur schrijft die toe aan de 'steenovenmensen uit Hulhussen'. Het is de

naast telt het boek drie hoofdstukken met fictie. Daarin geeft Maria Arends in verhaalvorm een beeld van het harde leven in de negentiende eeuw van Christina, Coba en Tante Pietje.

Even uitrustend na het klei graven op de steenfabriek: Hent Geurtz, Hent Hendriks en Jan Hendriks

Door de Duivel Gescheten is een welkome aanvulling op de literatuur die er in de afgelopen jaren over de (Gendtse) steenfabrieken verschenen is. Het aardige is dat het geen technisch verhaal is geworden over het fabricageproces. Het gaat over mensen van vlees en bloed die tot leven gebracht worden en ons een beeld geven van werk dat (gelukkig) in deze vorm niet meer bestaat.

Maria Arends, *Door de Duivel Gescheten*. Hendrik Braam en de R.K. Steenfabrieksarbeidersbond, Zutphen 2008, 180 bladzijden.

Geert Visser

vraag of dat juist is. De brieven die ondertekend waren met een initiaal, zijn waarschijnlijk van de hand van hoofdonderwijzer Th. Makaay. De so-

Arbeiders bezig met het klei kruien uit de kleiput

ciale schoolmeester heeft ongetwijfeld zijn licht bij de steenfabrieksarbeiders opgestoken.

De bovengenoemde onderwerpen, de genealogieën en het leven en werk van Hendrik Braam zijn gebaseerd op onderzochte bronnen. Daar-

Laatste woning van voor de oorlog in de Zandvoort verdwenen

Onlangs is in september 2008 het laatste vooroorlogse huis (1940-1945) in de Zandvoort geruimd. Een periode is daarmee afgesloten.

Theodorus Rasing (Dos) en Maria (Mietje) Rasing-Burgers lieten dit huis in 1925 bouwen door de Gendtse aannemer Nissen.

Dos was de zoon van Evert Rasing en Maria Nissen die al vanaf 1888 in de Zandvoort woonden op de akker de Gildewei. Hij bleef dus in de buurt wonen.

Het in 1925 gebouwde huis

Dos en Mietje waren al in 1914 getrouwd maar hadden nog geen vast woonadres. Ze woonden o.a. in het ouderlijk huis van Mietje in de Wieringehoek, bij Willem van Hoorn op de hoek Flierensestraat/Hemelstraat en daarna in de Flierensestraat naast Frits Witjes. Deze woning verkochten ze in 1925 aan Jan Opgenoort.

Ondertussen had Dos of Dorus een stuk grond gekocht in de Zandvoort dat voorheen eigendom was geweest van Martinus Roelofs van boerderij De Geer. Op die akker kon toen ook een nieuw huis gebouwd worden. Nadat ze zich gevestigd hadden in hun nieuwe woning kwam er nog een ander pasgetrouwd stel inwonen, namelijk Gert Teunissen met Marie van Zagten.

*Vlnr. staand: Jan, Eef, Toon, Trees, Anneke, Thee, Dora, Leo, en Wim
Vlnr. zittend: Marie, Coba, vader Dos, moeder Mietje, Arnold en Truus.*

Want alle beetjes hielpen om de kosten van de grond en het huis af te lossen. Nadat zij vertrokken waren, kwam een ander echtpaar, namelijk Hein Koenders en Coba Kerkman, in 1928 daar wonen. .

De familie Rasing leefde voornamelijk van de veeteelt en fruitteelt.

Het paar kreeg 15 kinderen waarvan er 2 op jonge leeftijd zijn overleden. Eenmaal in de Zandvoort werd het negende kind (Anneke) geboren

De Tweede Wereldoorlog

Eind 1944 waren de gevechten in de Zandvoort zo hevig, dat er ook een schuilkelder gegraven werd achter het huis in de bongerd. Toon, Eef, Anneke, Thee en Wim verbleven in de schuilkelder toen Duitse soldaten een handgranaat naar binnen gooiden. Toon werd daarbij gewond aan hoofd en oog en moest worden overgebracht naar een Rode Kruispost aan de Hegsestraat bij Jan van Deelen (tegenover Frits Derksen). Vandaar werd hij overgebracht naar een ziekenhuis in Didam.

Toon was daardoor aan een oog blind geworden. De andere gezinsleden hadden veel geluk gehad, want ze waren slechts lichtgewond door granaatsplinters.

Bij Anneke vond men een tiental jaren geleden tijdens een heupoperatie nog een heel klein stukje granaatscherf in haar lichaam. Kort na dit schuilkelderincident moest het gezin evacueren en kwamen de gezinsleden verspreid terecht in Babberich en in Lichtenvoorde.

Bij terugkomst na de oorlog bleek dat het achterhuis flink beschadigd was. Dat kon toen toch weer hersteld worden. Er werd ook weer ruimte gemaakt voor het gezin van Hent en Griet Geurtz. Dat gezin vond tijdelijk bij Rasing onderdak totdat de noodwoningen in de Zandvoort klaar waren.

Het huis van de familie Rasing was het enige van de 14 vrijstaande en 10 dubbele woonhuizen, dat was blijven staan. Zo erg was de verwoesting in de nadagen van de oorlog geweest. Daardoor hadden de meeste van de 34 gezinnen in de Zandvoort geen onderdak meer na de oorlog en moesten zij door Gendt verspreid bij anderen in schuren en kippenhokken een tijdelijke behuizing vinden.

Het bedrijf van Rasing werd weer opgebouwd en er kwam weer melkvee, een paard en kippen.

Het in september 2008 geruimde pand van de familie Rasing.

Ook werd er weer volop fruit gekweekt, waarbij vooral de aardbeien het heel goed deden. Zoon Toon, Thee en vader Dos bleven op het bedrijf werken totdat Toon zich vestigde in Volendam.

Om de kippen goed te laten leggen in de winter werd het kippenhok van elektriciteit voorzien. Zo kon het met kunstlicht langer verlicht worden.

Alle buurtbewoners merkten het wanneer het kippenlicht aanging bij Rasing, want dan kregen ze allemaal wat minder licht in hun woning.

In de jaren 1948-1952 kwamen ook de militairen terug die uitgezonden waren naar Indië: Stef Verkuil, Piet Driessen, Wim Geurtz, Gert Ederveen, Eef Rasing, Jo Hendriks en Jan Hendriks. Dan werden erebogen gezet bij de ouderlijke woning om de teruggekeerden welkom te heten. Deze bogen werden gemaakt bij Dos Rasing op de deel. Bij het opbouwen en het afbreken van de bogen werd er een borreltje gedronken. Daardoor ontstond er een hechte band onder de bewoners van de Zandvoort. In 1956 trouwde Thee met Elisabeth (Bets) Peters uit Flieren en zij kregen drie dochters. Helaas is Thee al op 56-jarige leeftijd overleden en bleef Bets dus met haar drie dochters achter.

Bets kreeg wel veel hulp van de broers en zussen van Thee. Langzaam bouwde ze het bedrijf af. In 2008 verkocht ze het huis en het werd onlangs door de nieuwe koper gesloopt. Het laatste vooroorlogse huis in de Zandvoort is nu dus ook verdwenen.

Gegevens: Anneke Janssen-Rasing
Samenstelling: Henk Klaassen

Publicaties Historische Kring Gende, 1983 t/m 2004

Deze bijdragen kunt u altijd tijdens openingsuren in Villa Ganita komen inzien en lezen.

Sectie/auteur	Onderwerp	Aantal pagina's	Jaar
Sectie A: Bronnen inventarisatie			
A1	W.Staats Everts	Gelderlands.voormalige.steden (1891) 'Gendt'	9 1983
A2	HKG	Historische lectuur in bibl. van Gendt (verouderd!)	3 1984
A3	RAG	Index op besluiten C.d.K. en G.S. 1815/1817	9 1993
A4	G.Visser	Gendt in de Codex Lareshamensis	15 1993
A5	HKG	Statuta Gannitensia (Gendtse Stadsrechten)	16 1996
Sectie B: Archeologie			
B1	A.Bredie	Archeologische vondsten in de Dorpstraat Gendt	1 1984
B2	Sectie Arch.	Romeinse graven in een drijfstal	9 1984
B3	Sectie Arch.	Laat middeleeuwse afvalkuil te Gendt	12 1985
B4	Sectie Arch.	Middeleeuwse bewoning op Walburgen	10 1986
B5	Sectie Arch.	Een kannetje uit de Gendtse polder	2 1988
B5a	Sectie Arch.	Twee oude woonkernen in Flieren	9 1989
B6	Sectie Arch.	Een onverwachte ijzertijd nederzetting	12 1991
B7	W.Otemann	Een Merovingisch graf(veld?) in Gendt	1 1992
B8	W.Otemann	Vroeg inheems-Romeins afvalputje in Gendt	2 1992
B9	W.Otemann	Een nieuwe oprit	3 1994
B10	W.Otemann	Wegcunet door oeverwal.	1 1995
B11	W.Otemann	In de omgeving van een monument	1 1997
B12	W.Oteman	Bewoningssporen aan de Linge	1 2001
B13	W.Otemann	Tegels met bijbelse motieven	2 2002
B14	W.Otemann	Een nieuwe fruitloods op de Loohof	5 2002
Sectie C: Geografie			
C1	Stg.Bodemkaart	Poging tot reconstructie Rijnstelsel Over Betuwe	19 1984
C2	Polderdistr. OB	Ontstaan en functioneren waterschap.	11 1984
C3	Sectie Geogr.	Bezwaar dijkverzwaring en behandeling	22 1988
C4	Drs G.Frenken	O.B., polderland tussen steden en rivieren	10 1990
C5	Sectie Geogr.	Monumenten Inventarisatie Project Gendt	26 1990
C6	H.Scholten	Taxatie v/d Loohof in 1768	2 1993
C7	G.Janssen	Door de Hagevoort Poort	30 1994
C8	R.A.G.	Vastlegging van de grens der gemeente Gendt	12 1995
Sectie D: Genealogie			
D1	Polderdistr.OB	Naamlijst Gendt, 1784	7 1986
D2	J.van Straaten	Geschiedenis van een boerderij te Mill	12 1986
D3	W.Rasing	Genealogie, hobby of wetenschap	16 1992
D4	J.Knuiman	De Tijdrekening	8 2000
D5	W.Rasing	Genealogisch onderzoek en de kloktijd	4 2000
D6	Sectie Genealogie	Gendtse Genealogische namen	6 2001
Sectie E: Religie			
E1	W.Kregting e.a.	Hulhuizer omdracht en Soli Deo Gloria	14 1988
E2	Y de Boer-Ravest.	Het klooster te Gendt	6 1995
E3	D v/d Bergh-Rensen	Een nieuw tijdperk/Grote veranderingen	13 1995
E4	G.Visser	150 jaar Katholieke kerken in Gendt	6 1996
E5	Le Sage te Broek	Kerkverhuizing in 1844	4 2002
E6	H.Klaassen	Pastor Antoon Kroesen	4 2004
E7	H.Klaassen	Betuwse Processie naar Kevelaar	7 2004
Sectie F: Geschiedenis			
F1	W.Otemann ea	"Market Garden" en de gevolgen voor Gendt	16 1986
F2-3	W.Nissen	Dagboek "Evacuatietijd" nov. 1944/mei 1945	14 1987
F4	A.Arends	Dwars door de linies	10 1989
F5	G,Visser	Onderwijs in Gendt tussen 1806 en 1932	23 1989

F6	H.Klaassen	Betuwsche Stoomtramweg-Maatschappij	13	1990
F7	Y de Boer-R	Een joodse bruidegom te Gendt in 1793	14	1991
F8	G.Visser	Enkele grepen uit de geschiedenis van Gendt	14	1991
F9	Y.de Boer-R	Het losbandige leven van een Gendtse schout	7	1992
F10	H.Scholten	De Naam Gendt aan een zijden draadje	7	1993
F11	H.Scholten	"Rest Nihile". Boedelveiling in 1807	3	1993
F12	D.v.d.Bergh-Rensen	Een uit de hand gelopen ruzie in 1718	5	1993
F13	Dutch A E G	Vermiste piloot gevonden bij Gendt	4	1993
F14	D.Scholten	Dagboek aantekeningen 1944 - 1945	34	1994
F15	Zusters St.Jozef	Oorlogservaringen v/d kloosterzusters uit Gendt	8	1995
F16	H.Scholten	Baldadigheden op de Markt	3	1995
F17	G.Sommers	Vrijheidsboom te Gendt omgehakt.	9	1995
F18	G.Visser	Geschiedschrijving, Gerward e.d. Annales Xantenses	8	1996
F19	A.Peters	Gravendaal	8	1997
F20	Y de Boer-R	Een oer-Gendtse familie	12	1999
F21	H.Klaassen	Het roken van tabak 1492—2000	5	2000
F22	H.Klaassen	Jeugd herinneringen, Evacuatie 1944-1945	4	2001
F23	Jos Banning	Gendtse veren	3	2002
F24	H.Klaassen	De aardappel	4	2002
F25	G.Visser	Geschiedenis van het Hertogdom Gelre	7	2002
F26	H.Klaassen	Gendtse hennen en hanen	6	2003
F27	M.Dinnissen	Oorlogsellende in de Over Betuwe 1794/1795	7	2003
F28	Willem Rasing	Willem Joseph Baron van Genth	12	2003

Sectie G: Heemkunde

G1	'De Betuwe'	De Gendtse onderwijskwesitie Metzger (1911)	6	1984
G2	J.Buylinckx	Het Gendtse Sebastianusgilde	27	1985
G3	H.Nissen	Gendtse dialect	7	1986
G4	Geld.Volks Alm.	Geldersche Volks-Almanak 1837 en 1850	14	1994
G5	H.Nissen	Gendtse tiepen	3	1995
G6	Th.Hubbers	Het slachten van een varken.	3	1995
G7-8	D.v.d.Bergh-R	Van St.Cecilia '36 tot St.Caecilia '96, dl	29	'96/98
G9	H.Klaassen	Huisslacting	3	1999
G10	G.Visser	Oranjefeesten	4	1999
G11	I. Schuit-Knoop	Gendt, Dorp van mijn jeugd	5	2000
G12	H.Klaassen	Koren op de Gentsche molen	7	2001
G13	Y. de Boer-Ravest.	Bijzondere huizen in Gendt	4	2001
G14	H.Klaassen	De brandweer van Gendt	11	2002
G15	F.Vollema	De Ontwikkeling van Gendt, 1900 - 1950	14	2003
G16	G.Visser	Waterbeheersing in de Gendtse dorpspolder	7	2003
G17	G.Visser	Het Wit-Gele Kruis in Gendt voor de 2e Wereldoorlog	8	2004

Sectie H: Buurtschappen

H1-2	W.Alwicher	Hulhuizen	26	1984
H3	D.v.d.Bergh-Rensen	Hulhuizen 175 jr Nederlands. + naamlijst 1840	14	1992
H4	H.Scholten	Erlecom	6	1993
H5	R.Melchers	Hulhuizen: van Doornenburg of van Gendt?	6	1997
H6	R.Melchers	Geschiedenis van Hulhuizen in jaartallen.	3	1997

Ganita Mare Publicaties

Auteur	Onderwerp	Pag.	Jaar
Geert Visser	De opstand van de Bataven tegen de Romeinen	2	2005
Tom Nahon	Zr. Jesualda Kwanten en De Enter	2	2005
Harrie Scholten	De Marseillaise klonk voor Tieske	2	2005
Diverse	Na de evacuatie	2	2005
Dhr. Cohen	1943-1944: Joodse onderduikers in Gendt	13	2005
Henk Klaassen	De Gendtse paardenmarkt	8	2005

Geert Visser	Waterbeheersing in de Gendtse dorpspolder	7	2005
Yvonne de Boer	Scheepsexplosie vlak over de grens	4	2005
Ron van Maanen	Tuinbouw in Gendt in de crisisjaren 1929-1941	4	2006
Harrie Scholten	De sprauwejager en eregalerij van de orde	2	2006
Yvonne de Boer-Ravest.	De puzzelstukjes na de explosie	3	2006
Henk Klaassen	Buurtschap Zandvoort	6	2006
Geert Visser	J.G.W. Merkus van Gendt als genieofficier	2	2006
O.a. mr. Dinissen	38 jaar Gendt (herinneringen)	5	2006
Yvonne de Boer	Een mannelijke Mona Lisa	4	2006
Harrie Scholten	Het Gendtse voetveer	2	2006
Ron van Maanen	Kleine tuinders met platglas in Gendt rond 1940	3	2006
Geert Visser	Een curieus boek (beleg van Maastricht 1579)	2	2006
Henk Klaassen	Godsdienstige roeping in St. Walburgen en Galgendaal	3	2006
Yvonne de Boer	De een zijn dood (Pompeii en Herculaneum)	3	2007
Henk Klaassen	300 Jaar Pannerdensch Kanaal	7	2007
Harrie Scholten	Zware tijden in Gendt (ziektes e.a.)	7	2007
Pastoor Eppink	Zijn aantekeningen	3	2007
Yvonne de Boer	Gendtse Canon	3	2008
Yvonne de Boer	Het St. Jozefgesticht	4	2008
Henk Klaassen	Visserij bij Hulhuizen, Doornenburg en Millingen	7	2008
Yvonne de Boer	Een kleine honderd jaar geleden (H. Verhoeven)	5	2008
Mia Gerrits-Bouwman	Stamboom - Verre Verwanten	4	2008
Yvonne de Boer	Annie van de Poelwijk	4	2008
Henk Klaassen	Boerderij de Loohof en zijn bewoners	5	2008
Gerard Janssen	Naamgeving nieuw zorgcomplex	4	2008
Geert Visser	Woonstichting Gendt: 40 jaar Zorg voor Wonen	9	2008

Deze bijdragen zijn ter inzage in ons kringgebouw en verkrijgbaar tegen een afhaalprijs van 10 eurocent per pagina. Bij verzending per post, vragen wij om bijbetaling van de verzendkosten.

Ons boek Gendt tussen stad en dorp

Na de verschijning in maart zijn er talloze exemplaren van ons boek besteld en verkocht. We zijn dus gelukkig uit de kosten. Dat is ook te danken aan onze sponsors en dank zij de gratis bijdragen van de diverse auteurs, want het is qua uitgave een heel duur boek geworden, dat wij ter gelegenheid van ons jubileum toch voor een vriendenprijs van € 20,— wilden aanbieden.

Wij zijn heel blij met de fijne reacties op ons boek die we van onze leden en andere Gendtenaren kregen en met de fantastische recensies die wij erover lazen.

Wij hebben nog wat exemplaren van het boek over. Dus als er toch nog iemand in of afkomstig uit Gendt is, die het boek nog niet heeft (bijna ondenkbaar) dan kan die nog blij gemaakt worden met dit boek. Misschien voor een verjaardag, Sinterklaas, Kerstmis etc. etc. De prijs is nog steeds € 20,—.

Gendtse benaming van straote en achtername

Ien ons jubileumboek "Gendt tussen Stad en Dorp" steet 'n hoofstuk "Ruum duuzend woorden ien 't Gendts", mè uutleg ien 't Nederlands en 'n zinneke Gendts bi'j al die woorde. Dorbi'j is gin rekening gehouwe mè name van minse en en bi'jveurbild van straote. Dus dor zak 't now mar zo'n bitje over hèmme.

Gendt hè officieel welgetèld 102 straotname, binne en bute de bebouwde kom. (kan toch nog wel een klein bitje schèle, misschien)

De regeltjes die ik ien ach hè genome, zien:

1. één naam pur alfabetlètter
2. alleen mar de naam straot ien plek van straat tèl nie mee ien de straotnaam.

Nederlands

A telt al niet mee
Hendrik Braamstraat
Broekse straat
Dorpstraat
Europalaan
Flierensestraat
Huis te Gendt
Hegsestraat
Kommerdijk
Langstraat
Markt
Nijmeegsestraat
Olyhorststraat
De Peperbus
Q Kiek us ien 't volgende ritje
Raalt
Stadsrechtenlaan
Torenlaan
U du nie mee
Vleumingen
Alleen de naam van de moiste straot ien Gendt:
Waldijk
X Y Z Zovèr ien Gendt nie gekomme.

Gendts

Ao tèl nie mee
Hendrik Braomstraat
't Broek
Durpstraat
Europalaon
Fliere
Huus te Gendt
Hègsestraat
Kommerdiek
Lange straot
Me-rt
Nimwègsestraat
Oliehors
De Pèperbus
Raolt
Stadsrechtelaon
Torelaon
Vleuminge
De Waoldiek!

Ge mot tur mar op komme

Ge zul messchien ok wel us gedoch hèmme: "Gos, dor wone ien Gendt minse die ien hun hèreses mèt hun Nederlandse naam ok nog us mèt 'n Gendtse variatie dorop ien de kop hèmme.

Ik kreeg die gedachte teminste wel, zo mar us ien ins.

Now 'n balpen is al gauw te viende en dor go'j op papier aon de geng:

De regel die ik ien ach hè genome hè, is één naam pur alfabetlètter

Bekiek 't resultaat mar us:

Alofs	Den Aol
Berns	Bjèns
Cornelissen	Knilluzze
Derksen	Dèrkse
Evers	Èvers
Flintrop	De Flint
Gaasbeek	Gàsbeèk
De Haan	De Haon
Gerdsen	Gèrres of Gers
Jans(s)en	(Vurnaam durbi'j)
Klaassen	Klaosse
Leenders	Lindes
Matthijssen	Muttiesse
Nissen	Niesse
Otemann	De noot
Peters	Pietjes
De Q du as gewoonlijk nie mee.	
Rasing	Raozing
Scholten	Schoute
Stevens	Stèves
Terwind	Tewient
U Zie in kolom links	
Verheyen	Vurrei
Walraven	Warrave
X en Y zie in kolom links	
Zwartkruis	Zwartkruus.

Harrie Scholten

De mooie Waoldiek

Wegens **overlijden** hebben wij afscheid moeten nemen van ons (gezins)lid:

Ad Elings, echtgenoot van
Zus Elings-Willemsen

Geboren op 7 juni 1929

Overleden op 25 juli 2008

Dora Wijnands-Derksen, weduwe van
Cor Wijnands

Geboren op 19 mei 1931

Overleden op 13 oktober 2008

Mevr. E.M. de Haan, moeder van
onze leden, de families

de Haan, Langen en. Schouten

Geboren op 24 oktober 1918

Overleden op 19 oktober 2008

Wij wensen de verwanten en vrienden veel
moed en sterkte met het verwerken van hun
verlies

Annie Basten-Peters, 6 retraitsfoto's
Mevr. N. Hendriks-v.d. Bergh, enkele bladen 't
Scoutertje en een oude Gendtse Krant uit 1981
en een Jubileumkrant Rabobank 1987

Mientje Wannet, 3 boeken: Een zee van rivieren;
Rijksweg 50 van A tot Z en Op de vlucht
voor het water

Dora Rasing: brieven van missiezusters

Dhr. Hamer: 3 dozen voor kaartjes en een aantal
archiefmappen

Henk van Alst: een oude landkaart Veluwe +
Betuwe-Gent; oud gereedschap; houtsnijkunst en
een gedicht van Bart Hartjes.

Wist u dat we vorig jaar een paar stukken Sunlight
zeep kregen? Hier ziet u wat een halve
eeuw geleden de prijs ervan is geweest. Tijdens
een tentoonstelling in Huissen is er zelfs een stuk
verdwenen. Wat zou het nu opbrengen?

Welkom nieuwe leden

Uit Gendt, tenzij anders vermeld:

DINSDAG 12 MEI 1953

Uw handen blijven zacht. Natuurlijk:

SUNLIGHT SOP

is **OVERVET** met een **MACHTIG SCHUIM!**

„Allicht' zegt U, „t is echte zuivere zeep!" Inderdaad! Dát is Sunlight al meer dan 'n halve eeuw en nog altijd is de kwaliteit onveranderd: de beste! Zorg, dat alles langer meegaat: laat U niets anders geven dan die echte, zuivere Sunlight zeep!

U ruikt het!
Alleen Sunlight
geeft Uw wasgoed
die frisse geur.

SUNLIGHT
ZEEP

25
cent

zuivere zeep voor
ALLES wat schoon moet!

Aanwinsten

Ontvangen van:

Mevr. T. Teunissen, Nijmegen een wijnglas met
daarop gegraveerd Gendt 793-1993

Fam. Mentink een ansichtkaart van Klooster
Lorsch

Eef Kempkes, 3 DVD's met Carnavalsgezelschap
De Gentenarren, Carnaval St. Jozef 1990-1992,
Schoolklas 1988 en Carnaval 1982, 1988 en 1992

Mevr. Juffermans veel bidprentjes en **Henk Evers**
een groot aantal geboortekaartjes

Mevr. E. Bisselink
Mevr. H. Leensen, Bommel
Woonstichting Gendt
Dhr. R. de Vries, Doornenburg
Dhr. Th. Teunissen
Dhr. M. Doornenbal
Dhr. H.F. van Haasteren
Dhr. L. Oostelbos, Vught
Dhr. H.J. Janssen, Huissen

Inmiddels hebben we 538 leden!!!

Ik zing het hoogste lied

Een blinkende keuken
lacht U weer tegen,
De huisvrouw heeft
schuimende Ata gekregen
Zij zingt nu een lied,
op jub'lenden toon:
Ata, oh Ata, wat schuur
je toch schoon!!!

ATA een Persil-product	Groote Strooiflesch 32 cts. Normale Strooiflesch 21 cts.	ATA een Persil-product
----------------------------------	---	----------------------------------

Colofon:

e-mail: historischekringgente@betuwe.net

website

www.historischekringgente.nl

Redactie Ganita mare:
Yvonne de Boer-Ravestein
Mia Gerrits-Bouwman
Henk Klaassen
Geert Visser

Onze redactie is te bereiken via bovenstaand e-mail adres, maar ook op de in de kolom hiernaast genoemde adressen en telefoonnummers

Huisvesting: in 'Villa Ganita'
Nijmeegsestraat 19, 6691 CK Gendt

Betalingen:
Hist.Kring Gente te Gendt
bank 1164 26 705

Drukwerk Ganita Mare: DATADRUK Gendt

Bestuur Historische kring Gente

Voorzitter: Geert Visser,
Kard. de Jongstraat 2, 6687 LG Angeren,
tel. 026 3256718

Secretaris: Yvonne de Boer,
Waterwolf 31, 6681 TH Bommel,
tel. 0481 422400

Penningmeester: Geert Witjes,
De Haspel 9, 6691 PP Gendt,
tel. 0481 422851

Foto- en knipselarchief: Riet Berends-Peters,
Baron van Gendtlaan 7, 6691 ZH Gendt,
tel. 0481 422471

Genealogie: Mia Gerrits-Bouwman,
Steenakker 11, 6691 DM Gendt,
tel. 0481 423543

Archeologie en geografie: Gerard Janssen,
Nijverheidsweg 15, 6691 EZ Gendt,
tel. 0481 431324

Presentaties: Henk Klaassen,
v.d.Duyn van Maasdamstr. 8, 6691 CT Gendt,
tel. 0481 424253

Religie en restauratie: Tom Nahon,
Langstraat 55, 6691 EB Gendt,
tel. 0481 422151

Algemene Zaken: Harrie Scholten
Hendrik Braamstraat 2, 6691 ZD Gendt,
tel. 0481-421503

Ing. Med.

Aanhoudende Hoest

Gij hebt kou gevat en Uw hoest houdt aan! Een scheurende pijn van het veelvuldig hoesten beklemmt Uw borst. Sukkel toch niet de gehele winter door maar reinig Uw ademhalingsorganen eens grondig van dat gevaarlijke slijm met de verzachtende:

**AKKER'S
ABDIJSIROOP**

's Werelds beste Hoestsiroop'

Welkom op de maandagavond vanaf 2000 uur en op de woensdagmorgen vanaf 0930 uur.

Al is het alleen maar voor de koffie

Bjènt kwam thuis van zijn werk en zag op de nok van zien huus 'n ooivaar staon.
't Zal toch nie waor zien?!zeid tie